

1. Monogràfic I (Bernat Metge humanista i poliglota)

Júlia Butinyà, **Vint-i-cinc anys rere Bernat Metge**

Abstract: Selection of some works edited by the author, among around 80 publications about Bernat Metge written by her during the last 25 years. This selection highlights the discovery of new sources utilized by Metge, thus supporting the consideration of Metge as part of the literary and cultural movement called Humanism.

Resum: Recull selectiu d'alguns treballs de l'autora, d'entre les aproximadament 80 publicacions que ha fet sobre Bernat Metge els darrers 25 anys. La presentació forma una unitat, fent per a destacar la progressiva descoberta de fonts, que va provocar des del primer article la proposta i defensa d'un Bernat Metge humanista.

Key words: Humanism, Bernat Metge, *Lo somni*, Boccaccio, Petrarca, *Secretum*.

Mots clau: Humanisme, Bernat Metge, *Lo somni*, Boccaccio, Petrarca, *Secretum*.

Ricardo da Costa & Matheus Corassa da Silva, **Bernat Metge (1340-1413) nos trópicos: um humanista catalão no Brasil**

Abstract: The purpose of this work is to present some characteristics and peculiarities of the first translation of *Lo Somni* (Bernat Metge) into Portuguese by Ricardo da Costa (revised by Armando Alexandre dos Santos). The article analyzes some of the literary aspects of the work considered most typically humanist.

Resum: A proposta deste trabalho é apresentar algumas características e peculiaridades da primeira tradução de *Lo Somni*, de Bernat Metge (1340-1413), para a língua portuguesa, trabalho feito por Ricardo da Costa e revisado por Armando Alexandre dos Santos. Para isso, comentaremos alguns aspectos literários da obra mais tipicamente humanistas. Por fim, discorreremos sobre a recepção do texto metgiano para a língua portuguesa.

Keywords: Bernat Metge, *Lo Somni*, Humanism, Translation.

Mots clau: Bernat Metge, *Lo Somni*, Humanisme, Traducció.

Sònia Gros i Lladós, **Sobre el passatge final de *Lo somni* i la presència del *Secretum***

Abstract: This work analyzes the final passage of Bernat Metge's *Lo somni* and its influence by Petrarch's *Secretum*. The article focuses on Tiresias' appeal to Bernat and his invitation to self-knowledge and study, and examines these issues from the reading that Metge performs of classical models and their humanist *admirers* such as Petrarch. Particular attention is devoted to the meaning acquired by the maxim *nosce te ipsum* in the Catalan text. There are some final considerations on the chivalric novel *Curial e Güelfa*. The author emphasizes the common aspects shared by both works from the perspective of the cultural context of the period.

Resum: Aquest treball es proposa aprofundir en la interpretació del passatge final de *Lo somni* de Bernat Metge a partir de la presència en el diàleg català del *Secretum* de Petrarca. L'article incideix en l'exhortació de Tirèsias a Bernat i la invitació a

l'autoconeixement i a l'estudi, aspectes que s'examinen des de la lectura que Metge realitza dels models clàssics i els seus intermediaris com Petrarca. En particular, s'hi dedica una atenció especial al sentit que adquireix en el text català el precepte del *nosce te ipsum*. S'adjunten, a més, unes reflexions finals, en relació a aquestes qüestions, sobre la novel·la cavalleresca *Curial e Güelfa*, i se subratllen els aspectes comuns que comparteixen ambdues obres des de la perspectiva del context cultural de l'època.

Keywords: Bernat Metge, *Lo somni*, *Curial e Güelfa*, Petrarca, *Secretum*.

Mots clau: Bernat Metge, *Lo somni*, *Curial e Güelfa*, Petrarca, *Secretum*.

Miquel Marco Artigas, **Del *De Vetula* llatí a la velletona de l'*Ovidi enamorat* de Bernat Metge**

Abstract: This paper deals with the relationship between the Latin text *De vetula* and the Catalan translation made by Bernat Metge, known as *Ovidi enamorat*. The author analyzes the possible authorship of the original Latin text, as well as comments on the MSS that contains the Catalan translation. In addition, the author delves into the meaning of *translation* for Metge and analyzes the character *vetula* in the work. Finally, there are some consideration on Metge's intention when translating a 13th-century poem.

Resum: Aquest treball tracta principalment de la relació entre el text llatí *De vetula* i la traducció al català feta per Bernat Metge i coneguda com *l'Ovidi enamorat*. En els primers capítols s'estudien les autories i atribucions de l'original llatí. També s'aporta un breu comentari sobre el manuscrit que conte la traducció metgiana. Un altre punt desenvolupat en aquest article és el concepte de traducció que aplica l'autor al seu text traslladat. També es presenta l'estructura i l'argument de l'obra llatina. Posteriorment es fa una anàlisi del personatge de "*la vetula*" incidint en els precedents clàssics d'aquesta figura literària. El darrer apartat tracta sobre la intencionalitat que va portar a Bernat Metge a traduir part d'aquest poema narratiu del segle XIII escrit en llatí.

Keywords: Humanism, Ovid, Parody, Richard de Fournival, *Libro de Buen Amor*, Bernat Metge's Works, *Lenae*.

Mots clau: Humanisme, Ovidi, Paròdia, Richard de Fournival, *Libro de Buen Amor*, Obres de Metge, *Lenae*.

Jerónimo Miguel, **Bernat Metge y *Lo somni*: luces y sombras entre los bastidores del Humanismo**

Abstract: This article studies the figure of Bernat Metge and his most significant work, *Lo somni*, within the context of the so-called "Catalan Humanism." It highlights the remarkable work of Pere III, Joan I and Martí I as sponsors of books and culture, as well as the important role played by notaries, clerks and secretaries of the Royal Chancery to improve the use of the Latin language. The study pays final attention to the intention of the book and to some details that allow us to see in Bernat Metge a personality and a literary *savoir faire* that is close to the tenets of Humanism.

Resum: El presente artículo estudia la figura de Bernat Metge y de su obra más significativa, *Lo somni*, dentro de lo que, todavía con algunos matices, conocemos como “Humanismo catalán”. Se destaca la notable labor de tres monarcas, Pere III, Joan I y Martí I, en favor de los libros y de la cultura, el importante papel que ejercieron notarios, secretarios y copistas de la cancillería, y el empeño que pusieron para mejorar el latín en el que redactaban sus documentos. Se pone énfasis, asimismo, en la *originalidad* del escritor barcelonés, en su estilo personal y en tres aspectos que lo aproximan a algunos de los contenidos que despertaron mayor interés entre los humanistas italianos: el debate sobre la inmortalidad del alma, el uso del diálogo, como género literario, y la utilización de la lengua vulgar. El estudio se cierra con unas breves valoraciones sobre la intención del libro y sobre algunos detalles que nos permiten descubrir en Bernat Metge una personalidad y un *savoir faire* literario que lo aproximan a los postulados del Humanismo.

Keywords: Bernat Metge, *Lo somni*, Royal Chancery, Originality, Immortality of the soul, Dialogue, Vernacular, Intention of the book, Metge’s Humanist Profile.

Mots clau: Bernat Metge, *Lo somni*, Cancelleria Reial, Originalitat, Immortalitat de l’Ànima, Forma Dialogada, Llengua Vulgar, Intenció del Llibre, Perfil Humanista de Metge.

Joan Ribera, **Bernat Metge. Notas de relectura sobre un narrador intencionado**

Abstract. The article focuses on the use made by Bernat Metge of pre-established generic narrative models and on the ways he enhances his discourse to the reader.

Resum: Atención a uso por parte de Bernat Metge de modos narrativos según modelos genealógicos establecidos y a la potenciación de las claves de su discurso ante el receptor.

Keywords. Bernat Metge, *Llibre de Fortuna e Prudència*, Narrative Resources, Discursive Intent.

Mots clau: Bernat Metge, *Llibre de Fortuna e Prudència*, Recursos Narratius, Intenció Discursiva.

Òscar O. Santos-Sopena, **Descubriendo técnicas y motivos narrativos en *Lo somni* de Bernat Metge**

Abstract: My research explores the intersection of culture and literary theory in the work of Bernat Metge (Barcelona, ca. 1340/46-1413) and his primary text: *Lo somni* (1396-99). We examine the use of the dream motif as both a literary genre and an artistic-philosophical device. To understand the author’s strategy, it is crucial to re-examine the four sections of his humanistic philosophical dialogue, which helps us analyze the development of dreams in Iberian literatures. This study proves the existence of Catalan Humanism and its importance for Mediterranean literature, and will lead to a better understanding of European Humanism.

Resumen: Nuestro estudio explora las diversas intersecciones culturales en torno a las técnicas y motivos narrativos en la obra maestra de Bernat Metge (Barcelona, ca.

1340/46-1413) titulada *Lo somni* (1396-99). Para cumplir nuestro objetivo se van a analizar los cuatro libros que componen este dialogo y discurso filosófico. El sueño emerge como un motivo, recurso y sobre todo género literario que prueba la existencia del Humanismo catalán en las letras peninsulares y mediterráneas. Nuestro análisis ayudará a comprender la estrategia narrativa del funcionario barcelonés y gracias a este estudio trazaremos las categorías necesarias para entender mejor el Humanismo europeo.

Keywords: *Lo somni*; Bernat Metge, Catalan Humanism, Catalan literature.

Mots clau: *Lo somni*, Bernat Metge, Humanisme Català, Literatura Catalana.

2. Monogràfic II (Armes i lletres en el segle XV en la Corona d'Aragó: els casos dels cavallers Ausiàs March, Joanot Martorell i Bernat Sorell / Arms and Letters in the Crown of Aragon (15th Century): the Case of Ausiàs March, Joanot Martorell, and Bernat Sorell)

Antoni Furió, “Car la retòrica més se pertany a notaris que a cavallers.”
Escriptura, orgull de classe i autoria del *Tirant*

Abstract: The article examines the documentary wealth of Valencian archives which hold diplomatic collections about noble families and individuals of great biographical and prosopographical interest. It also examines the extension of the social use of writing in Valencia in the late Middle Ages, particularly among the nobility and patrician class. The second part analyses the concept of nobiliar pride in particular in an autor such as Joanot Martorell, the author of *Tirant*, on the basis of several documents and his own writing. We conclude by asserting that a knight as arrogant and unstable as Martorell could not be, as has been suggested, a royal secretary or a county administrator.

Resum: L'article pondera, per una part, la riquesa documental dels arxius valencians, que permet reunir col·leccions diplomàtiques sobre famílies i individus nobiliaris de gran interès biogràfic i prosopogràfic; i, per l'altra, l'extensió de l'ús social de l'escriptura en la València de la baixa edat mitjana, en particular entre la noblesa i el patriciat urbà. En una segona part, analitza l'orgull de classe de la cavalleria i, en particular, de Joanot Martorell, l'autor del *Tirant*, a partir tant dels dossiers documentals com dels seus propis escrits, per a concloure que un cavaller tan altiu i cap de trons com Martorell no podia ser, com s'ha suggerit, ni un escrivà de ració d'un príncep ni l'administrador d'un comtat.

Keywords: Joanot Martorell, *Tirant lo Blanc*, Cavalry, Writing, Authorship, Calss Pride.

Mots clau: Joanot Martorell, *Tirant lo Blanc*, Cavalleria, Escriptura, Autoria, Orgull de Classe.

Mateu Rodrigo Lizondo, L'orgull del cavaller. L'ascensió del llinatge Sorell (València, segles XIV-XVII)

Abstract: The article presents a model of social advancement in medieval Valencia as embodied in the Sorell family. They came from the Empordà, were established in the city in the mid-fourteenth century and became enriched by dyeing and trading. As a result, they enhanced their social position by holding offices in the municipal government, by the acquisition of seignorial lands and by the military and political

cooperation with the monarchy. In the late fifteenth century they were knighted, in 1528 they received a nobility title, and finally Felipe IV created the Albalat County for Jaume Sorell.

Resum: Presentem un model d'ascens social a la València medieval, encarnat en la família Sorell. Establerts a la ciutat a mitjan segle XIV, provinents de l'Empordà, i enriquits en l'ofici de la tintoreria i el comerç, consoliden la seua posició amb l'exercici de càrrecs del govern municipal, l'adquisició de senyories territorials i la col·laboració militar i política amb la monarquia. A la fi del segle XV són investits cavallers, el 1528 reben el privilegi de noblesa, i finalment Felip IV crea el comtat d'Albalat per a Jaume Sorell. Tot i això, el 1508, el testament de Bernat Sorell, fundador del vincle, havia prohibit ennoblir-se als seus descendents.

Keywords: Kingdom of Valencia, Sorell Lineage, Urban Bourgeoisie, Testaments, Chivalry, County of Albalat.

Mots clau: Regne de València, Llinatge Sorell, Patriciat urbà, Testaments, Cavalleria, Comtat d'Albalat.

Ferran Garcia-Oliver, **Joanot i Ausias**

Abstract: Ten years elapsed between the birth of Ausias Marc and Joanot Martorell. Their lives run parallel and there are moments in which their paths intersect. Their origin in Gandia and Ausias' marriage to Isabel, Joanot's sister, led to the encounter, presided over by regrets rather than by understanding. They are knights characterized by their admirable writings. The main purpose of this paper is to clarify how far they are similar and different, as well as to figure out who was the real Joanot Martorell, the author of "Tirant", the subject of a recently heated debate among historians and philologists.

Resum: Deu anys separen el naixement d'Ausias Marc i Joanot Martorell. Les seues singladures vitals corren paral·leles i en alguns moments arriben a creuar-se. El bressol gandià de les famílies i el casament d'Ausias amb Isabel, la germana de Joanot, propiciaren l'encontre, presidit més aviat per la recança que per l'entesa. Són cavallers que si per res despunten és perquè escriuen i, quan s'hi posen, ho fan d'una manera admirable. Fins on arriben les semblances i quin és el terreny de les dissimilituds és el que persegueix aquest paper, com també la d'esbrinar qui fou el veritable Joanot Martorell escriptor del *Tirant*, objecte d'un debat encès darrerament entre historiadors i filòlegs.

Keywords: Cavalry, Catalan Literature, *Tirant lo Blanc*, Ausias Marc, Joanot Martorell.

Mots clau: Cavalleria, Literatura Catalana, *Tirant lo Blanc*, Ausias Marc, Joanot Martorell.

3. Monogràfic III (*Series Arabic and Islamic Studies: Relaciones culturales entre el Mediterráneo islámico, al-Andalus y la Corona de Aragón*)

Eva Lapedra Gutiérrez, **Piratería y cautividad desde el ámbito islámico. Ideología y diplomacia**

Abstract: This article analyzes how classical Islamic discourse and vocabulary refer to piracy and attacks on maritime trade. Within this general issue, the phenomenon of capturing and freeing prisoners deserves special attention and it is to be considered a

relevant factor in the diplomatic relations between Muslim and Christian states up to the eighteenth century. It includes an analysis on how the Koran refers to the issue of captives and a study of several chronicle and travelling accounts that reflect episodes of maritime attacks and liberation of captives.

Resumen: En este artículo se analiza la piratería y el corso desde el vocabulario y los presupuestos ideológicos del discurso islámico clásico. Dentro de este fenómeno, la obtención de cautivos y su liberación constituyen un factor relevante y son un elemento a resaltar en las relaciones diplomáticas entre estados musulmanes y cristianos hasta el siglo XVIII. El análisis incluye el tratamiento coránico hacia el cautivo y diversos relatos cronísticos y de viajes sobre ataques marítimos y liberación de esclavos.

Keywords: Captives, Diplomacy, Piracy, Maritime Attacks, Ideology.

Mots clau: Cautivos, Diplomacia, Piratería, Corso, Ideología.

Mourad Kacimi, **Nuevos datos sobre la autoría de la *Rutbat al-ḥakīm* y la *Ġāyat al-ḥakīm* (o *Picatrix*)**

Abstract: The authorship of the books of medieval magic and alchemy entitled *Rutbat al-ḥakīm* and *Ġāyat al-ḥakīm* is still being debated among researchers. The discovery of new manuscripts and the revision of the pertinent bibliography, confirms the interpretation of Maribel Fierro, who considered that Maslama Ibn Qāsim (353 H./964 e.C.) as the author of both works.

Resumen: La autoría de las obras de alquimia y magia medieval *Rutbat al-ḥakīm* y la *Ġāyat al-ḥakīm* sigue siendo objeto de debate entre los investigadores. Merced a nuevos manuscritos que hemos obtenido de las obras y a la revisión de la bibliografía publicada, se consolida firmemente la interpretación de Maribel Fierro que otorga a Maslama Ibn Qāsim (353 H./964 e.C.) la autoría de las mismas.

Keywords: *Rutbat al-ḥakīm*, *Ġāyat al-ḥakīm*, Maslama Ibn Qāsim, Abū Maslama, al-Mağrīṭī.

Mots clau: *Rutbat al-ḥakīm*, *Ġāyat al-ḥakīm*, Maslama Ibn Qāsim, Abū Maslama, al-Mağrīṭī.

Isaac Donoso, **Viajeros y aventureros andalusíes en Asia oriental**

Abstract: The mutual knowledge between the geographical edges of the Islamic world (the Iberian Peninsula and Eastern Asia) was increased by commercial activities, travels and adventures. Several sources reveal the presence of people from al-Andalus in China, India and even Southeast Asia. After the disintegration of al-Andalus, the Iberian Christian expansion to Asia points out that an Andalusian exile even towards the Far East.

Resumen: Los extremos de la ecúmene islámica (la península Ibérica y Asia oriental) tenían un co-nocimiento mutuo acrecentado sin duda por actividades comerciales, viajeras y aventureras. Las fuentes muestran la presencia de una serie de personajes andalusíes en China, India e incluso el Sudeste Asiático. Tras la desintegración de al-

Andalus, la expansión de los cristianos ibéricos por Asia revela que el exilio andalusí también fue hacia allí.

Keywords: Al-Andalus, Eastern Asia, Kitāb ‘Ağā’ib al-Hind, Abū l-Ḥasan Sa‘d al-Ḥayr, Ibn Baṭṭūṭa.

Mots clau: Al-Andalus, Asia Oriental, Kitāb ‘Ağā’ib al-Hind, Abū l-Ḥasan Sa‘d al-Ḥayr, Ibn Baṭṭūṭa.

Hany El Erian El Bassal, **El oriente visto como alteridad por algunos viajeros andalusíes y magrebíes de los siglos XII-XIV**

Abstract: This article explores the idea of the underlying “other” in the *riḥla* or travel accounts. It studies the origin and examples of this genre and analyzes the image of the “other” in the journey of Ibn Battuta. It highlights the realistic, spiritual and fabulous in the work, with special attention given to customs, festivals, visits to mausoleums and entertainment of the Egyptians. It also studies the social institutions described by travelers.

Resumen: El objetivo es mostrar la idea del “otro” subyacente en los relatos de *riḥla*. Se muestra el origen y ejemplos de género de relatos de viajes. Se analiza la imagen del “otro” en el viaje de Ibn Baṭṭūṭa destacándose lo que contiene de realismo, espiritual y fabuloso, con especial detenimiento en las costumbres, fiestas, visitas a mausoleos y entretenimientos de los egipcios. Se enumeran también instituciones sociales descritas por los viajeros.

Keywords: *Riḥla*, Medieval Arabic Travelers, Medieval Arabic Accounts Travels, Al-Andalus, Alterity.

Mots clau: *Riḥla*, Viajeros Medievales Árabes, Libros de Viajes Árabes Medievales, Al-Andalus, Alteridad.

Mostapha Jarmouni Jarmouni, **La *Nuzhat al baṣā’ir wa al-abṣār* de Abū al-Ḥasan al-Bunnāhī (713-798 H./1313-1396 e.C.) y su trascendencia política**

Abstract: The *Maqāmat al-naḥliyya* is a dialogue between a palm tree and a grapevine, There are only a few extant fragments in rhymed prose. Al-Bunnāhī wrote a commentary about this work entitled *Nuzhat al-baṣā’ir wa-l-abṣār* to glorify the Naṣrīd sultan Muḥammad V and his dynasty, including a genealogy that reaches back to the prophet Muḥammad.

Resumen: La *Maqāmat al-naḥliyya* es el diálogo entre una palmera y una parra (*karma*), de la que se conservan unos pocos fragmentos en prosa rimada, con un estilo sobrio, muy común en la época. En base a ella Al-Bunnāhī hizo un comentario, que tituló *Nuzhat al-baṣā’ir wa-l-abṣār* con el fin de ensalzar al sultán nazarí Muḥammad V y a toda su dinastía, elaborando una genealogía con descendencia directa del profeta Muḥammad.

Keywords: Al-Bunnāhī, *Maqāmat al-naḥliyya*, Muḥammad V, Nasrids, Naṣrīd Genealogy.

Mots clau: Al-Bunnāhī, *Maqāmat al-naḥliyya*, Muḥammad V, Nazaríes, Genealogía Nazarí.

Khaled Omran al-Zawam, **La traducción medieval castellana del *Kitāb al-ḡugrāfiyya* de al-Zuhrī. Análisis preliminar**

Abstract: This study of the Spanish translation of the geographical Arabic work by Al-Zuhrī (12th c.) analyzes the linguistic difficulties and problems experienced by the translator. Lacking many resources and means for his work, cultural and religious factor also hinder his endeavor. As a result, his translation becomes at time an exercise of free adaptation of the original.

Resumen: Analizar la traducción medieval al castellano del texto del siglo XII de al-Zuhrī nos ha permitido estudiar los problemas lingüísticos que se presentaron ante el traductor de una época ajena a recursos o medios que facilitaran su labor. A esto hay que sumarle lo cultural y religioso como condicionantes de una traducción que en muchas ocasiones se convierte en una versión libre del original.

Keywords: Al-Zuhrī, *Kitāb al-ḡugrāfiyya*, Medieval Translations, Methodology of Translation, Traductology.

Mots clau: Al-Zuhrī, *Kitāb al-ḡugrāfiyya*, HaḡṢādiq, Medieval, Dolors Bramon.

José F. Cutillas, **Los ilḥānīes y la Corona de Aragón: La carta de Jaime II a Ġāzān-Ḥān**

Abstract: Analysis of the circumstances involving the letter sent by Jaime II to Ġāzān-Ḥān in 1300, in the context of the relations between the Crown of Aragon, the *Ilḥānīds*, and the Mamluks. Based on historical and biographical data of Ġāzān-Ḥān, this article highlights the erroneous understanding of the *Ilḥānīds* in the Court of James II, and the consequences this had on diplomatic relations around the Mediterranean Sea.

Resumen: Este trabajo ofrece un análisis de las circunstancias que rodean la carta enviada por Jaime II a Ġāzān-Ḥān en 1300, en el contexto de las relaciones entre la Corona de Aragón, los *ilḥānīes* y los mamelucos. Basándonos en los datos históricos y biográficos de Ġāzān-Ḥān se resalta la visión errónea que se tenía de los *ilḥānīes* en la corte de Jaime II y las implicaciones que tuvo en las relaciones diplomáticas en el Mediterráneo.

Keywords: James II of Aragon, Ġāzān-Ḥān, Crown of Aragon, *Ilḥānīds*, Mamluks.

Mots clau: Jaime II de Aragón, Ġāzān-Ḥān, Corona de Aragón, *ilḥānīes*, Mamelucos.

Ghada Omar Toson, **El Reino de Granada en una novela de Magdalena Lasala y en otra de Raḡwā ‘Āṣūr**

Abstract: The article offers two different visions of Andalusian Granada as they are portrayed in the Egyptian novel *Granada* (1994) by Raḍwā ‘Āšūr and *Boabdil, tragedy of the last King of Grenada* (2004) by Spanish writer Magdalena Lasala. The article focuses on the peculiarities of each novel, showing the technical, thematic and ideological affinities between them.

Resumen: Es este trabajo se muestran dos visiones literarias de la Granada andalusí. Se hace mediante la comparación entre la novela egipcia *Trilogía de Granada* (1994) de Raḍwā ‘Āšūr y *Boabdil, tragedia del último rey de Granada* (2004), de Magdalena Lasala. Se destacan las peculiaridades de cada novela, mostrándose las afinidades de temas y técnicas de las mismas.

Keywords: Kingdom of Granada, Magdalena Lasala, Raḍwā ‘Āšūr, Contemporary Historic Arabic Novel, Contemporary Historic Spanish Novel.

Mots clau: Reino de Granada, Magdalena Lasala, Raḍwā ‘Āšūr, Novela Histórica Árabe Contemporánea, Novela Histórica Española Contemporánea.

Basem Saleh M. Daoud, **Recreación y realidad en la novela sobre *La conquista de Al-Andalus* del libanés Ğurġy Zaydān (1861-1914)**

Abstract: This paper analyzes how reality is portrayed and recreated in the novel entitled *Faṭḥ al-Andalus, The Conquest of Al-Andalus* by the Lebanese writer Ğurġy Zaydān. The novel is an attempt at novelizing an “Arab perspective” of the conquest, presenting the Arabs as the “real rescuers” of the Hispanic population and describing the conspiracies of Goths and Jews to facilitate the entry of the Arab conquerors into the cities.

Resumen: Se analiza lo que hay de recreación y de realidad en la novela del escritor libanés Ğurġy Zaydān *Faṭḥ al-Andalus, La conquista de Al-Andalus*. Se trata de un intento de convertir en tema de novela la “visión árabe” de esta conquista, presentándose también las conspiraciones de los visigodos y los judíos para facilitar la entrada de los conquistadores árabes en las ciudades.

Keywords: Conquest of Al-Andalus, Arab Perspective, Real Rescuers, Arabic Contemporary Novel, Ğurġy Zaydān.

Mots clau: Conquista de Al-Andalus, “Visión árabe”, Héroes Salvadores, Novela Árabe Contemporánea, Ğurġy Zaydān.

4. Volum Regular

Joan-Rafael Ramos, **Distribució sintàctica de *parer*, *aparer* i *apparer* en català antic (segles XIII-XVII).**

Abstract: This paper provides a systematic and comprehensive study of the syntactic tendency in verbs “parer,” “aparer” and “apparer” which became polysemic verbs in Old Catalan (‘to seem’) and are usually considered synonyms. The paper questions whether they are really synonyms in all syntactical contexts. The study is based in a data corpus from the 13th to the 17th century.

Resum: Aquest treball estudia de manera sistemàtica i exhaustiva el comportament sintàctic del verbs *parer*, *aparer* i *apparer*, que en català antic han esdevingut verbs

polisèmics ('aparéixer', 'semblar') i solen considerar-se sinònims. El punt de partida de la investigació és esbrinar si realment són sinònims en tots els contextos sintàctics en què poden participar i si aquesta sinonímia s'estableix en peu d'igualtat. L'estudi es basa en un extens corpus que abraça textos catalans des del segle XIII fins a la primera meitat del segle XVII, i està avalat per una anàlisi quantitativa que permet determinar i contrastar amb precisió les tendències d'ús de cada verb.

Keywords: Synonymy, Linguistic Change, Diachronic Linguistics, Catalan Syntax.

Mots clau: Sinonímia, Canvi Lingüístic, Lingüística Diacrònica, Sintaxi Catalana.

Carles Segura, **Extensió de la preposició *per a* en les construccions destinatives no finites en català. Una aproximació basada en l'ús.**

Abstract: Analysis of the basic lines of the historical evolution of the Catalan preposition *per a* within the *non-finite destinative* (or *final*) constructions. This work is based on a used-based approach and is reduced to the analysis of the most relevant and extensive literary work of the 15th century (the novel *Tirant lo Blanch*). Given that we can see synonymy in the historical and current use of three prepositions –*per*, *per a* o *a*– in this construction, the author tries to find out in which contexts the Catalan speaker is more likely to choose one of the three prepositions. It also analyzes how the preference for the use of each of these three prepositions has changed overtime.

Resum: En aquesta anàlisi miraré de presentar les línies bàsiques de l'evolució històrica de la preposició catalana *per a* en el si de les que anomene *construccions destinatives* (*o finals*) *no finites*. Faré servir una aproximació basada en l'ús i em circumscriuré, per qüestions d'espai, a l'anàlisi de l'obra literària més rellevant i extensa del segle XV (el *Tirant lo Blanch*). Atés que podem constatar una sinonímia històrica i actual en l'ús de tres preposicions –*per*, *per a* o *a*– en aquesta construcció, es tractarà de saber en quins contextos hi ha més probabilitat que un parlant català seleccione una de les tres preposicions i de detectar com ha anat canviant la preferència en l'ús de cada preposició dins la construcció analitzada.

Keywords: Syntax, Used-Based Grammar, Prepositon, Final Construction, Historical Linguistics.

Mots clau: Sintaxi, Gramàtica Basada en l'Ús, Preposició, Construcció Final, Gramàtica Històrica.

Josep Lluís Martos, ***Stemmata codicum* i filologia material: eines i mètodes per a la fixació textual de la poesia de cançoner.**

Abstract: The textual transmission of poetry does not have a unitary character. The theoretical methodology proposed by Pagès is based on this axiom, although this does not hold true in practice. It is necessary an individual study of each poem incorporated into a *cancionero*, because the traditions that each poem brings with it are diverse. Likewise, this paper demonstrates that material philology is essential for ecdothics and for the textual fixation.

Resum: La transmissió textual de la poesia no presenta un caràcter unitari. Sobre aquest axioma es fonamenta la metodologia teòrica proposada per Pagès, però que no va dur a la pràctica: cal un estudi individual de cada poema incorporat en un cançoner, perquè les tradicions que hi conflueixen són diverses. Així mateix, aquest treball demostra que la filologia material és essencial per a l'ecdòtica i per a la fixació textual.

Keywords: Poetry, Ecdotics, Material Philology, *Stemma Codicum*, Poetry Anthologies.

Mots clau: Poesia, Ecdòtica, Filologia Material, *Stemma Codicum*, Cançoners.

Agustín Rubio Vela, **Motivos y circunstancias de un desafío caballeresco. Nueva lectura de las cartas de batalla cruzadas entre Joan de Vilanova y Joan Jeroni de Vilaragut (1461)**

Abstract: This study is based on an analysis of previously-unknown documents: the battle letters exchanged between Joan de Vilanova and Joan Jeroni de Vilaragut in 1461 at Valencia. These documents add important details about a proven historical fact: the kidnapping of the widow Elionor, Joan de Vilanova's sister-in-law, by Joan Jeroni de Vilaragut.

Resum: Estudio, realizado a la luz de documentación coetánea inédita, de las cartas de batalla que intercambiaron Joan de Vilanova y Joan Jeroni de Vilaragut en la Valencia de 1461, que pone de manifiesto la veracidad del hecho desencadenante del enfrentamiento nobiliario, el rapto de la viuda Elionor, cuñada del primero, por el segundo, y aporta pormenores hasta ahora desconocidos.

Keywords: Valencia, 15th Century, Battle Letters, Kidnapping, Joan Jeroni de Vilaragut, Joan de Vilanova.

Mots clau: Valencia, Siglo XV, Cartas de Batalla, Rapto, Joan Jeroni de Vilaragut, Joan de Vilanova.

Antoni López Quiles, **“Seràs recordant”. Lectura corellana del SL 73**

Abstract: The Valencian Inquisition burned Joan Roís de Corella's version of the *Salms*. Corella wanted a translation that responded to the aesthetic and theological needs of a 'Master in Theology' as he was, with close contacts with the *converso* community. In his work, Corella makes changes to some of the concepts from the original text when he thinks fit and produces a product as marvellous as criticized by the Inquisition. Particular attention is given to the analysis of S1 73.

Resum: La Inquisició valenciana porta a la foguera una versió del Salteri que traduirà l'escriptor Joan Roís de Corella (qui ja havia participat en versions anteriors). L'autor pretenia un producte que, des de l'actualització del model lingüístic, donara resposta a les exigències estètiques i teològiques d'un 'Mestre en Sacra Teologia' relacionat amb els conversos, la major part dirigits socials. En la seua traducció Corella reelabora, allà on li convé, algunes de les idees originals i aconsegueix una obra tan brillant com qüestionada pel Sant Ofici, tal com comprovem amb l'anàlisi del S1 73.

Keywords: Translation, Psalms, Inquisition, Humanism, Valencian Prose [Style].

Mots clau: Traducció, Salteri, Cristianització, Inquisició, Humanisme, Valenciana prosa.

Joan Peytaví Deixona, **Del fet públic a l'anècdota en clau testamentària. Llengua i noticiari d'un clergue rossellonès, entre Tuïr, Marsella i Compostel·la en els anys 1720.**

Abstract: Shortly before his death in 1740, Father Anton Ribes, a sacristan of the Tuïr community of priests (Roussillon), wrote a few pages of memoirs on events that occurred around the year 1720 and that affected his life. Among them it should be noted his pilgrimage to Santiago de Compostela in 1722. This brief testimony gives us a taste of the Catalan language written in Northern Catalonia, at the time part of the kingdom of France. A cross between a farmer's diary and a literary work, Ribes uses a language similar to that of the rest of the Catalan-speaking lands, although perhaps we can discern a slight initial influence of the French language.

Resum: Poc abans de morir el 1740, Mossèn Anton Ribes, un sagristà rossellonès de la comunitat de preveres de Tuïr redacta unes pàgines de memòries sobre fets ocorreguts a l'entorn de l'any 1720 i que van afectar de prop o de lluny la seua vida. Entre aquests destaca el seu pelegrinatge a Sant Jaume de Compostel·la el 1722. Aquest testimoni breu, que sembla inacabat, pot donar un altre tast de la llengua catalana escrita en la Catalunya septentrional, llavors en el regne de França. Situat lingüísticament a mig camí entre un dietari de pagès i un escrit literari com se'n poden trobar poc després en el mateix context de Tuïr, Ribes escriu la llengua com a la resta de terres catalanoparlants, tot i que potser es pot començar d'observar uns primers detalls d'influència del francès.

Keywords: Memoirs, Roussillon, Northern Catalan, Priest, Pilgrimage, 18th Century.

Mots clau: Memòries, Rosselló, Català Septentrional, Prevere, Pelegrinatge, Segle XVIII.